

„ГОРДИЈЕВ ЧВОР 09“

Пуковник Жељко Петровић

Једна од активности билатералне војне сарадње са Републиком Грчком у 2009. години је и учешће представника Војске Србије на вежби „Гордијев чвор 09“ (Gordian knot 09).

*Аутор ради у Здруженој оперативној команди

Вежба „Gordian knot 09“ представља континуитет са сличним вежбама изведеним у овој и претходној години. За разлику од претходних вежби циљ ове вежбе био је дости-

зање високог степена спремности и међусобне координације између Здружене команде НАТО снага и њених видовских компоненти. Излазни документи паралелног оперативног планирања

били су полазна основа, у последњој фази вежбе, која је реализована у штабу 24. оклопне бригаде грчке војске у периоду од 18. марта до 4. априла 2009. Српска делегација пратила је део активности од 29. марта до 2. априла 2009.

Основне информације о вежби:

- Назив вежбе: STEADFAST JOIST-GORDIAN KNOT 09
- Категорија: доступно партнерима (PfP, MD, ICI)¹⁾
- Ниво: 2 (оперативни и тактички)
- Време трајања: 21. март – 2. април 2009.

Вежба је организована и спроведена ради обучавања органа на нивоу грчке Команде копнене компоненте (Land Component Command-LCC), кроз примену процедура LCC са NATO Response Force (NRF)²⁾ која је већ у зо-

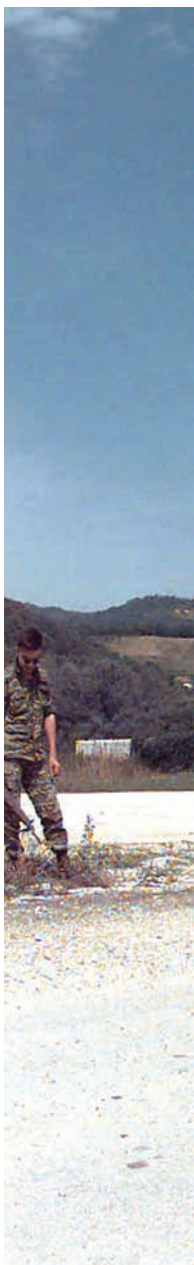
ни операција, а на основу процеса планирања и доношења одлука и вежби борбеног ритма у складу са концептом C2. Такође, приказана је и могућност НАТО командне структуре у планирању преласка са NRF операција на операције комбинованих здружених наменских снага (Combined Joint Task force-CJTF), за чију успешност је битна усклађеност и обука у оперативним процедурама. То је, уједно, била прилика и да се тестирају и вреднују предузете мере, преузете као искуства са претходних вежби, где је као битно истакнуто планирање и увежбавање успоставе и одржавања веза са Командом здружених снага вишег нивоа, обучавање у међусобном функционисању органа команде у командовању снагама у операцији, изградња интероперабилности кроз стандардизацију у дефинисању, извршењу, координацији и управљању у ситуационом окружењу. Тако је и овог пута, као један од битнијих циљева, истакнуто и промовисање интероперабилности између НАТО и партнерских земаља.

Сценарио је заснован на операцији под окриљем УН, Поглавље VII.³⁾ Мировни сценарио је успостављање области раздвајања између две државе и стабилизација сиромашног региона после дугих етничких конфликта, хумани-

¹⁾ PfP – Партнерство за мир, MD – Медитерански дијалог, ICI – Истамбулска кооперативна иницијатива.

²⁾ НАТО снаге за реаговање.

³⁾ Носи назив "Мере у случају претње миру, повреде мира или у случају агресије". Садржи тринаест чланова и описује овлашћења Савета безбедности ОУН да одобри економске, дипломатске и војне санкције, као и коришћење оружаних снага, како би се решили конфликти.

тарних катастрофа, безбедносних и економских проблема, након чега би уследила предаја надлежности УН (долазак и распоред). Кризни регион састављен је од полуфиктивних група земаља: *Tytan*, *Kamon*, *Lakuta*, *Petraceros* и *Stellaria*. Основа сукоба је између *Kamona* и *Tytana*, углавном проузрокована граничним несугласицама, коришћењем природних извора, етничким и религиозним разликама. Остале земље имају посебан утицај на комплетну ситуацију.

Рејон извођења вежбе је источни део фиктивног континента *Segasia* (у области познат као „*rog*“ *Segasie*), који се налази на око 5000 km југоисточно од од Европе. Неке од основних карактеристика земаља региона су:

– *TYTAN* – слаба држава са неефикасном владом, тешкоће у обезбеђивању граница, суше и несташице хране,

– *KAMON* – снажни војни потенцијал, ауторитативна влада, подељене етничке/религиозне групације, отпор утицају Запада, подршка полицијској (*El-Kaim*) страховлади,

– *STELLARIA* – тоталитарна држава са снажним војним капацитетима, отпор утицају Запада, помоћ Влади *Kamona*, прикривање веза са терористичким ћелијама у региону,

– *PETRACEROS* – хаотична земља исцрпљена ратом, неефикасна Централна влада, регионални рај за терористе,

– *LAKUTA* – промотер демократије, потен-

цијално пријатељска држава, обезбеђује подршку за одржавање мира и безбедности.

Бројни сукоби на етничкој и религијској основи, проналазак нафте на делу простора, недефинисана разграничења између земаља довеле су до сукоба, те су крајем маја 2008. војни посматрачи УН распоређени у појасу између сукобљених страна (појас под именом ToGi Roset). Како ниједна земља у региону није била у могућности да пошаље оружане снаге, генерални секретар УН је затражио од генералног секретара могућу подршку НАТО-а.

Иницијалне операције

• *Мисија*: повећање безбедности и надгледање спровођења Споразума о прекиду ватре ангажовањем LCC (NRF изводе маневар и стварају услове LCC за реализацију додељене мисије).

• *Главни задаци LCC*:

- допринос кампањи
- одржавање везе са субјектима у области (владине/невладине организације, локални надлежни органи, полиција).

- одрживост снага
- прикупљање и обрада информација о ситуацији.

– ојачавање снага по концепту операције.

Главни задаци за NRF:

- одржавање безбедности дуж главних путева,
- надгледање зоне раздвајања сукобљених страна.
- спречавање акција активних милиција,⁴⁾
- извођење психолошке операције.

⁴⁾ Локалне снаге безбедности.

Ситуација између сукобљених страна и највероватнији курс акције страна у сукобу

У процесу планирања операције превентивног размештања снага са елементима противтерористичке операције, LCC је донео закључке о стању у угроженом простору.

Основна карактеристика је појава паравојних и параполицијских снага (у вежби названи FIKА, ВLA-R EI-kaim, Терористичке групе – Menkharus Ayro (MA) и Al Ansar Asbat (AAA), пирати са 13 брзих бродова, три кампа за обуку у PETRACEROS...) које ометају распоред снага за наметање мира у зони. Наведене снаге посебно је карактерисала прикривена подр-

шка EI-kaim-у и терористичким групама из КА-MON, слабе активности EI-Kaim-a, FIKА је предводила нападе као одговор на активности EI-Kaim-a, слабе активности ВLA–радикала, слаба терористичка активност, мала могућност употребе хемијског оружја, прикривен и низак ниво Info Ops⁵⁾ кампање на ометању кампање здружених снага.

Операционализација мисије LCC

По наређењу команданта LCC је подразумевао контролу распоређених снага и развој у TYTAN за:

- самоодрживост у AOR,⁶⁾
- обезбеђење копнених линија комуникације (Land Lines of Communication-LLOCs), по-

⁵⁾ Информационе операције.

⁶⁾ Зона одговорности.

дршку Споразуму о прекиду ватре (CFA) у координацији са УН мисијом у KAMON и TYTAN (UNMIKT),

– супротстављање било којој агресивној активности,

– обезбеђење безбедности у региону GONDER,

– успостављање сигурног и безбедног окружења (Safe and Secure Environment-SASE) у TYTAN ради обезбеђења хуманитарне асистенције (Humanitarian Assistance-HA),

– прелаз на предвиђену формацију снага УН и дезангажовање.

Жељено крајње стање

TYTAN је стабилан и способан да решава унутрашње безбедносне проблеме. Интернационалне организације (IOs)/невладине организације (NGOs) обезбеђују у Tori Pocket хуманитарну асистенцију (HA) без проблема. Комплетна ситуација одговара прелазу мисије под УН.

Центри гравитације

Центри гравитације подразумевају способност одржавања стања и сигурно и безбедно окружење.

LCC снаге

За потребе извођења операције LCC је под својом командом имала четири борбене бригаде различите структуре и намене (три пешадијске – моторизоване и једну оклопну) + један извиђачки пук и два батаљона у функцији оперативне резерве. У функцији подршке ангажована је једна бригада која је у свом саставу имала све елементе здруживања и значајне могућности хоризонталног и вертикалног маневра, као и значајне снаге за ватрену подршку.

LCC оперативне фазе

– ФАЗА 1: размештање снага,
– ФАЗА 2: стабилизација стања,
– ФАЗА 3: предаја надлежности под окриље ОУН и дезангажовање.

LCC шема маневра

NRF Bde је распоређена у TORI POCKET, једна пешадијска бригада је у провинцији GONDER, једна бригада је обезбеђивала копнене линије комуникације (LLOCs) између GAMBELLA и UNAKOS до границе са провин-

цијом GONDER. Једна бригада је резерва LCC, док су два батаљона под командантом Здружених снага као оперативна резерва.

Текуће операције

Категорије инцидената: одвраћање – обустава, асиметричне претње, хуманитарна асистенција, одрживост.

Са војног аспекта најважније је распоређивање снага унутар GBZ⁷⁾ са циљем да пред-

стави обе стране и снажну вољу за примену Споразума о прекиду ватре и преузимање иницијативе. Овај задатак додељен је NRF бригади која је развила четири маневарска батаљона унутар GBZ.

После успешне примене и спровођења Споразума о прекиду ватре и дезангажовања KAMON и TYTAN снага ван GBZ, као што је очекивано, тежиште је померено ка нестабилној провинцији GONDER у којој су критични избори били планирани за 29. мај 2009. Ти

напори захтевају додатно планирање и скоро дефинитивно прегруписавање снага, ради обезбеђења адекватне подршке Влади TYTAN по безбедносним и логистичким питањима.

У претходном тексту приказани су делови сценарија, као и неких елемената у процесу командовања снагама у операцији, који су били доступни у току праћења вежбе.

⁷⁾ Зона раздвајања.

Запажања у организацији и раду команде

- Команда која је у свом саставу имала преко 400 официра начелно је формирала групу за оперативно планирање од тридесетак старешина који су се бавили планирањем текућих операција.
- У организацији одељења за планирање и развој пре сваке фазе у процесу планирања ГОП⁸⁾ је имала обуку, коју су изводили специјалисти у појединим областима по процени команданта – координирајућег официра.
- Заштита снага је део којем се посвећује посебна пажња, а официри који су провели извесно време у мултинационалним операцијама на угроженим подручјима носиоци су планирања активности заштите снага.
- Информационо-информатичке операције у процесу планирања анализирају се са посебном пажњом како би се обележио противнички и заштитио властити центар гравитације.
- Телекомуникациона и информатичка опрема пружала је могућности видеоконфе-

⁸⁾ Група за оперативно планирање.

ренцијских веза између учесника у командовању снагама у реалном времену.

- Цивилно-војна сарадња као подручна функција имала је значајно место у оваквом сценарију.
- Простор извођења операције, структура становништва, проблеми у свим сферама живота између земаља учесника у конфликту формално су упоређивани са Косовом и Метохијом, а просторно и са Авганистаном.

Закључак

Учешће на оваквим вежбама у улози посматрача ствара нову слику и проширује знања у области планирања, организовања, припреме и извођења вежби. Посебно доминира функција командовање снагама, док ГОП ради у зависности од потреба да се постојеће одлуке коригују или донесе потпуно нова одлука која би подразумевала ангажовање доступних или расположивих снага.

Припрема, организација и извођење ове вежбе која је, пре свега, обучавала команду коштала је око 873.000 евра.